

بازار نفت در سال ۲۰۰۸

۲۰۰۸، سال تعدیل و تثبیت بازار نفت

انتظار می‌رود در سال‌های ۹-۲۰۰۸ قیمت جهانی نفت بین ۸۰ تا ۹۳ دلار در نوسان باشد.

کندتر شدن نرخ رشد تقاضا است)، ثبات در تولید نفت خام آپک، و افزایش ظرفیت‌های تولیدی در تولیدکنندگان عضو و غیرعضو آپک است. علاوه بر عوامل ژئوپلیتیک، عمده‌ترین ریسک‌های موجود در جهت افزایش قیمت نفت در سال ۲۰۰۸ شامل ایجاد محدودیت در تولید نفت از سوی اعضای آپک، تأخیر در بهره‌برداری از ظرفیت‌های جدید تولیدی و رشد اقتصادی بیش از آنچه که مورد انتظار است می‌باشد. همچنین احتمال یک کاهش بالقوه عمده در قیمت‌های نفت نیز در صورت اُفتی شدید در رشد اقتصاد جهانی وجود دارد.

مصرف

پیش‌بینی اداره اطلاعات انرژی آمریکا نشان می‌دهد رشد تقاضای جهانی نفت در سال ۲۰۰۸ رقمی معادل ۱/۴ میلیون بشکه در روز است که این رقم ۰/۲ میلیون بشکه کمتر از برآوردهای قبلی است. این کاهش برآورد به دلیل افزایش ریسک کاهش رشد اقتصاد جهانی در سال ۲۰۰۸ صورت گرفته است. بر اساس برآورد اداره اطلاعات انرژی آمریکا، کشورهای غیرعضو سازمان همکاری‌های اقتصادی، برای توسعه رشدی معادل یک میلیون بشکه در روز از این میزان افزایش تقاضا را به خود اختصاص خواهند داد. این رشد تقاضا مربوط به کشورهای چین، هند، سایر کشورهای آسیایی و کشورهای خاورمیانه است.

همچنین کشورهای عضو سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه (OECD) رشد تقاضایی معادل ۰/۳ میلیون بشکه در روز را خواهند داشت که این رقم قابل مقایسه با کاهش ۰/۲ میلیون بشکه‌ای آنها در سال ۲۰۰۷ است. رشد تقاضای کشورهای عضو سازمان مربوط به تغییرات جوی و نیز افزایش در تولید برق در ژاپن است.

عرضه غیر آپک

مطالعات اداره اطلاعات انرژی آمریکا نشان می‌دهند، رقمی در حدود ۰/۹ میلیون بشکه در روز از افزایش عرضه نفت در سال ۲۰۰۸ مربوط به کشورهای تولیدکننده غیر عضو آپک است. این رقم کمی بالاتر از پیش‌بینی قبلی این اداره در این زمینه

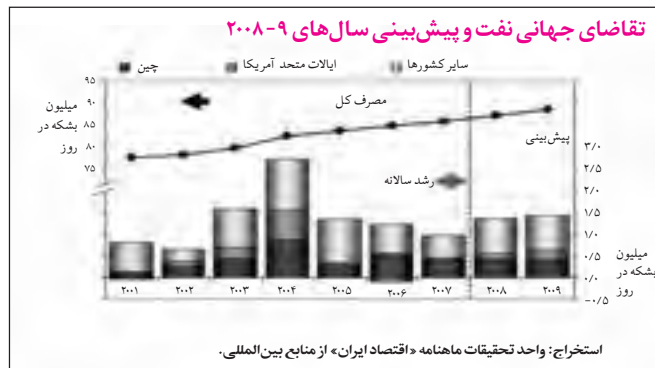
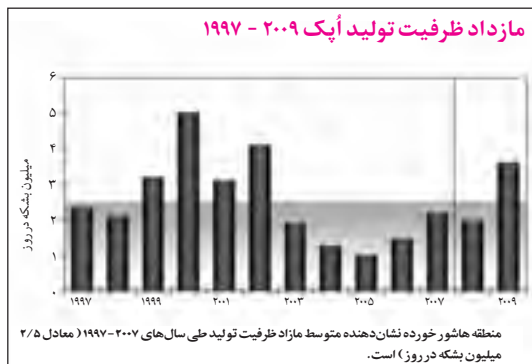
نفت اعضا را ثابت نگه داشت. برخی از اعضای آپک پیشنهاد کرده‌اند که آپک در نشست پنجم مارس خود، در صورتی که مصرف نفت کاهش یافته و ذخایر نفت در سه ماهه نخست نسبت به متوسط پنج ساله شاهد افزایش باشد، تولید خود را کاهش دهند. با وجود چشم‌انداز موجود در خصوص کاهش رشد مصرف، اداره اطلاعات انرژی آمریکا معتقد است مبنای بازار در نیمه نخست سال ۲۰۰۸ همچنان تحت تأثیر محدودیت‌هایی مانند پایین بودن مازاد ظرفیت تولیدی قرار خواهد داشت.

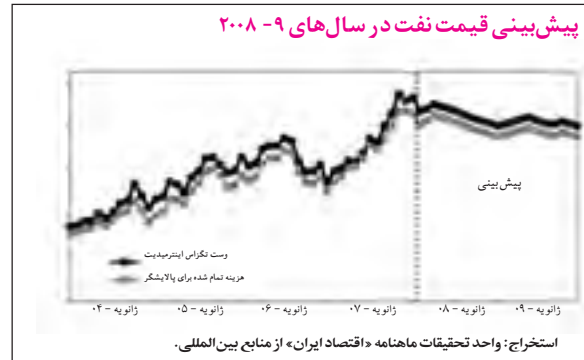
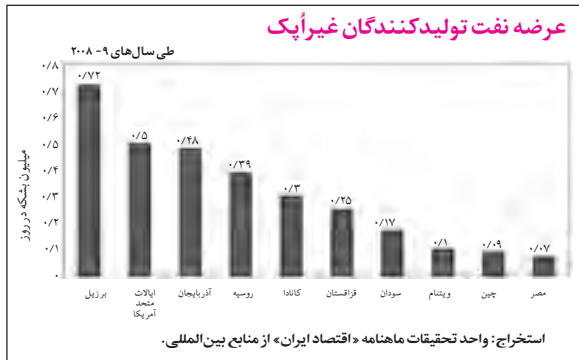
چنانچه بخواهیم افقی فراتر از نیمه نخست سال ۲۰۰۸ را در نظر بگیریم، پیش‌بینی اداره اطلاعات انرژی آمریکا نشان‌دهنده رشد مازاد ظرفیت تولیدی و کاهش فشار بر قیمت‌ها (که نشان‌دهنده

هرچند بازار نفت در سال ۲۰۰۷ مانند سال‌های قبل، رکوردهای جدیدی را در حوزه قیمت‌ها به ثبت رساند، اما به نظر می‌رسد ورود بازار نفت به عصر جدید قیمت‌ها در سال ۲۰۰۸ تثبیت شده است. این تثبیت البته به معنای تداوم روند افزایش قیمت در بازار نیست. بلکه قیمت‌ها در شرایط جدید، مطابق با روندهای تاریخی موجود در بازار نفت، جایگاه خود را حفظ می‌کنند. برآوردها نشان می‌دهند بازار نفت در سال‌های ۲۰۰۸ و ۲۰۰۹ تحت تأثیر رشد عرضه غیرآپک و کاهش تقاضای جهانی، شرایط با ثبات‌تری را تجربه خواهد کرد.

بازار جهانی نفت

آپک در نشست اول فوریه خود در وین، تولید

دسامبر به کمتر از متوسط پنج ساله رسیده است، اما در ماه ژانویه رشدی را نسبت به ماه دسامبر نشان می دهد. بر اساس پیش بینی اداره اطلاعات انرژی آمریکا مجموع ذخایر تجاری سازمان طی سال ۲۰۰۸ کمتر از متوسط پنج ساله گذشته خواهد بود. همچنین انتظار می رود ذخایر سازمان تا پایان سال ۲۰۰۹ به بیش از ارقام متوسط پنج ساله برسد که بخشی از این افزایش به دلیل افزایش تولید نفت تولیدکنندگان غیر عضو آپک است.

قیمت نفت در سال ۲۰۰۸

با توجه به مجموع ملاحظات فوق الذکر، پیش بینی ها نشان می دهند قیمت های نفت در سال ۲۰۰۸، روند کاهنده ای را شاهد خواهد بود که این روند در سال ۲۰۰۹ نیز ادامه خواهد یافت. نتایج مزبور نشان می دهند تولیدکنندگان نفت به خصوص اعضای آپک باید زمینه های حفظ کنترل خود بر بازار از طریق کنترل میزان تولید خود را مدنظر قرار دهند.

پیش بینی قیمت نفت بر اساس شاخص نفت خام وست تگزاس اینترمدیت (WTI) در جدول زیر نشان داده شده است. ■

پیش بینی قیمت نفت طی سال های ۲۰۰۹ - ۲۰۰۸

زمان	قیمت نفت خام WTI (دلار در هر بشکه)	زمان	قیمت نفت خام WTI (دلار در هر بشکه)
ژانویه ۲۰۰۸	۹۳	ژانویه ۲۰۰۹	۸۰
فوریه ۲۰۰۸	۸۷	فوریه ۲۰۰۹	۸۱
مارس ۲۰۰۸	۸۸	مارس ۲۰۰۹	۸۲
آوریل ۲۰۰۸	۹۰	آوریل ۲۰۰۹	۸۳
مه ۲۰۰۸	۸۹	مه ۲۰۰۹	۸۴
ژوئن ۲۰۰۸	۸۸	ژوئن ۲۰۰۹	۸۳
ژوئیه ۲۰۰۸	۸۷	ژوئیه ۲۰۰۹	۸۲
اوت ۲۰۰۸	۸۵/۵	اوت ۲۰۰۹	۸۱
سپتامبر ۲۰۰۸	۸۴	سپتامبر ۲۰۰۹	۸۱
اکتبر ۲۰۰۸	۸۳	اکتبر ۲۰۰۹	۸۲
نوامبر ۲۰۰۸	۸۲	نوامبر ۲۰۰۹	۸۱
دسامبر ۲۰۰۸	۸۱	دسامبر ۲۰۰۹	۸۰

استخراج: ماهنامه «اقتصاد ایران» از آمارهای بین المللی.

نزدیک به سطوح سه ماهه نخست این سال باشد. چنانچه افزایش مصرف سریع تر از آنچه که انتظار می رود باشد و ذخایر کشورهای عضو OECD نسبت به متوسط ۵ ساله افزایش یابد، آپک احتمالاً برای جلوگیری از افت شدید قیمت ها تولید خود را کاهش خواهد داد. بر اساس پیش بینی اداره اطلاعات انرژی آمریکا عرضه میعانات غیر آپک در سال ۲۰۰۸ به میزان ۲۳۰ هزار بشکه در روز افزایش خواهد یافت.

ذخایر

مجموع ذخایر تجاری کشورهای عضو سازمان همکاری های اقتصادی تا پایان سال ۲۰۰۷ کاهش یافته است. داده های اولیه و بخشی نشان می دهند موجودی ذخایر تجاری کشورهای عضو سازمان در نوامبر سال گذشته ۲/۵۷ میلیارد بشکه بوده است که این رقم ۶۰ میلیون بشکه کمتر از متوسط ۵ ساله است. ذخایر تجاری سازمان OECD در پایان اکتبر تنها ۱۲ میلیون بشکه کمتر از متوسط ۵ ساله بوده است.

داده های مقدماتی در مورد ایالات متحده نشان می دهند ذخایر تجاری این کشور با کاهش طی ماه

انتظار می رود بیشترین میزان افزایش عرضه نفت از سوی اعضای غیر آپک در سال ۲۰۰۸ مربوط به کشور برزیل باشد. سایر تولیدکنندگان غیر عضو آپک که طی میزان تولید خود را افزایش می دهند شامل ایالات متحده آمریکا، جمهوری آذربایجان، روسیه، کانادا و قزاقستان هستند.

همچنین پیش بینی می شود برخی از کشورهای دیگر نیز شاهد کاهش تولید خود باشند. انگلستان، مکزیک و نروژ از جمله این کشورها هستند. از آنجا که پیش بینی اداره اطلاعات انرژی آمریکا در خصوص افزایش عرضه کشورهای غیر عضو آپک به چند پروژه بزرگ و کلیدی وابسته است، این پیش بینی به هر نوع تأخیر در بهره برداری از این پروژه ها حساس است.

تأخیر در این پروژه ها می تواند به دلایلی مانند افزایش هزینه ها و یا تأمین کالاهای مورد نیاز آنها باشد. در شرایط مساوی و با فرض ثبات سایر عوامل چنانچه عرضه کشورهای غیر عضو آپک کمتر از پیش بینی های موجود گردد، قیمت های جهانی نفت طی سال های ۲۰۰۸-۲۰۰۹ بیش از ارقام پیش بینی شده فعلی خواهند بود. تحولات سال های اخیر نشان داده است که پیش بینی ها در خصوص رشد تولید کشورهای غیر آپک اغلب پایین تر از میزان تولید تحقق یافته آنها است.

عرضه آپک

پیش بینی اداره اطلاعات انرژی آمریکا نشان می دهد تولید نفت خام کشورهای عضو سازمان کشورهای صادرکننده نفت آپک طی سه ماهه نخست سال ۲۰۰۸ به ۳۲/۲ میلیون بشکه در روز خواهد رسید. این رقم حدود ۰/۶ میلیون بشکه بیش از تولید سه ماهه چهارم سال ۲۰۰۷ است.

افزایش مزبور عمدتاً نشان دهنده تولید بیشتر عربستان سعودی، آنگولا، کویت و امارات عربی متحده است. سرعت رشد مصرف، روند ذخایر و قیمت های نفت، بر استراتژی تولید نفت اعضای آپک در ادامه سال ۲۰۰۸ مؤثر خواهد بود. بر اساس پیش بینی اداره اطلاعات انرژی ایالات متحده در خصوص مصرف و عرضه نفت از سوی کشورهای غیر عضو آپک برای باقیمانده سال ۲۰۰۸، انتظار می رود تولید نفت اعضای سازمان آپک بسیار